

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joachim Langens Verbesserte und Erleichterte Lateinische Grammatica

Lange, Joachim

Halle, 1726

Decuria Octava

[urn:nbn:de:bsz:31-263836](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-263836)

tiam & studia; amor vero exacuat sensum attente audien-
 di. V. Quid postea? H. Statim legendum frequenter, &
 discendum libenter. V. Sic *lego* retinet locum tertium. H.
 Retinet omnino, sed *docco* sub loco movetur, & quartum
 accipit, seu ultimum. V. Quæ subest ratio? H. Id postu-
 lat natura disciplinæ. Nemo enim recte *docere* potest alios,
 nisi antea diu multumque *audiveris* attente, *amaveris* im-
 pense, & *legerit*, seu didicerit quam diligentissime littera-
 rum studia. V. Bene philosopharis in ipsa Grammatica. N.
 Cur vero quatuor conjugationibus præmittitur *sum*? V.
 Quia *esse* seu existere debet in rerum natura, qui vult *audi-*
re, amare, legere, docere.

DECURIA

OCTAVA.

DE REBUS VARIIS.

ARNOLDUS & NICOLAUS.

I. De via.

A. Quo tendis Nicolae? N. Recta in hortum Fride-
 rici. A. Hæc via eo non fert, sed ista satis trita,
 etsi plaustris invia. N. Lutosâ illa & acclivis, nec lapi-
 dibus strata? A. progredere modo alacriter, mox erit de-
 clivis, arida & satis jucunda. N. Non videtur vero esse
 compendiaria. A. Est sane, nisi quæsieris diverticula:
 hoc est, nisi ab eadem ad dextram vel ad sinistram defle-
 xeris. N. Persequar hunc callem sine errore, gradum-
 que accelerabo.

D d

II. De

II. De alauda & luscinia.

A. Audivi heri alaudam, veris nunciam, N. Nonne etiam lusciniam? A. Nondum: hæc enim non veris sed æstatis est prænuntia, N. Utra vero canit suavius? A. Luscinia: insignis tamen est etiam vocis seu cantus præstantia in alauda, N. Omnino, ideoque nomen habet a laude, Laudat enim Dominum, creatorem suum, A. Scita est hæc nominis ratio, N. Nos vero inde discamus, multo magis Deum laudare, A. Id omnino æquum est, Dedit enim vobis vocem humanam & articulatam, N. Interea vero gaudeo, appropinquare tempus, quo possimus ayium nidos investigare.

III. De apibus.

A. Quid edis, Nicolae? N. Panem melle illitum pro butyro, A. Quomodo sapit? N. Dulcissime, A. Quisnam conficit mel? N. Apis, non autem una, sed plures, A. Unde illud conficiunt: N. E florum succis, A. Admiranda certe est natura apum, N. Immo admirandum sane artificium est in mellificio, Dicuntur etiam ducere examina, A. Sicut nos in schola nostra? N. Minime sed novam progeniem emittunt, A. Quid præterea observas in apibus, N. Permultra, sed nunc sufficere, duo adhuc meminisse, A. Dic, quæso, Habent aculeum, cujus emissione nocere possunt cuti: & formant ceras tenaces, A. Age! simus cetera tractabiliore.

IV. De ingenio.

A. Salve, Nicolae ingeniose, N. Cur me vocas ingeniosum? A. Quia es ingenio acuto (*præditus*) N. Ego sane nullum mentis acumen in me deprehendo, A. Sufficit, alios id deprehendere, N. Nec tuum ingenium est tardum ac obtusum, A. Falleris, Nicolae, Non enim habeo ingenium in promptu, ut cogitando facile possim quidvis allequi, N. Certe tamen judicium

um tibi non deest. A. Unde hoc colligis? N. Quod non cares iudicandi solertia. A. Crede mihi, Nicolae, si, quod verum est, fatear, neuter nostrum habet, cur se efferat. N. Facile tibi assentior. A. Ergo nos de nobis sententiamus demisse.

V. De mendacio.

N. Cur heri non fuisti in schola Arnolde? A. Carebam calceis. N. Mentiris! Nam vidi te ambulantem in foro. A. Rogo te etiam atque etiam, ne dicas præceptor. N. Ergo mentitus es. A. Fateor, modo præceptor non resciscac. N. Deus tamen novit. A. Ille me non cædet virga. N. Gravissime erras; noli irritare ad vindictam Deum, severum iudicem, cuius virga peccatoribus aliquando erit intolerabilis. A. Etiam mendacibus? N. Omnino. Nam imitantur diabolum, spiritum mendacissimum. A. Non mentiar posthac. N. Faxit Deus, ut serves promissa.

VI, VII. De furto & mendacio.

N. Ubi, & a quo, accepisti istum anulum, Arnolde? A. Inveni eum in platea. N. Quando? A. Nudius tertius, cum venire e templo. N. Sed ego illum adhuc heri viri in digito amictæ tuæ, Sabinæ. A. Illa eum fortasse amisit. N. Mendacem oportet esse memorem. A. Cur me vocas mendacem? N. Non solum es mendax, sed etiam fur. A. Quid abstuli? N. Annulum. A. Id vix probabis. N. Jam satis probavi; imo tu ipse probasti, seu confessus es! A. Quibus verbis? Credisne, me anulum heri vidisse hærentem in digito amictæ tuæ? A. Id non negabo. N. Quando vero tu eum invenisti in platea? A. Ante tres dies. N. Ecce mendacem sui immemorem, qui invenire potest, antequam aliquid amissum est. A. Fateor furtum & mendacium. N. Sane pudeat te utriusque,

inprimis mendacii, quod turpissime a te iteratum est. *A.* Crede mihi, non solum facti me pudet, sed etiam pœnitent atque piget. *N.* Utinam serio!

II. De ira & odio.

N. Cur irasceris, Arnolde? *A.* Titius me fuste percussit. *N.* Putabam, Titium esse amicum tuum. *A.* Ex amico factus est inimicus, odio dignus. *N.* Erras, Arnolde; nam debemus etiam hostes nostros diligere. *A.* Sed illi nos non diligunt. *N.* Nec nos Deum amavimus; & ille tamen nos amat impense, ut ipsum redamemus, & simul amore complectamur inimicos nostros. *A.* Bene mones, ignoscam Titio, ipsumque amabo.

IX. De animo ingrato.

A. Unde accepisti novum istum librum, Nicolae? *N.* Ab avunculo meo. *A.* Num ipsi gratias egisti? *N.* Oblitus sum, nec opus fuit gratiarum actione. Non enim postulavit eam avunculus. *A.* O ingratum hominem, qui non vult gratias agere, nisi exactas! Fuitne tibi gratus liber? *N.* Fuit omnino, & adhuc est. *A.* Vide impudentiam tuam! liber est gratus tibi, tu vero es ingratus erga ejus datorem. *N.* Agnosco errorem ac vitium meum, *A.* Sed ita illud agnosce, ut emendetur.

X. De maledicentia.

A. Cur tam tristis incedit, Valentinus? *N.* Luit pœnam linguæ. *A.* Qualem habet linguam? *N.* Maledicam, qua conviciatus est fratrem suum. *A.* Quomodo? *N.* Vocavit eum asinum & hominem nequam: reliqua convicia taceo. *A.* Fortasse par pari retulit maledictis lacescitus a fratre. *N.* Minime; frater ejus neminem solet inceslere probris. Neque si illum inceslisset, id ipsum excusaret. Nam, maledictis & malefactis par pari referre, Christiana lege vetitum est.

DE-